325.2477
R32d

Filmed 90-0147/1

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF ILLINOIS
AT URBANA-CHAMPAIGN

ELIAS CZAYKOWSKY
COLLECTION OF
UKRAINIAN CULTURE

325.2477
R32d

NOTICE: Return or renew all Library Materials! The *Minimum* Fee for each Lost Book is $50.00.

The person charging this material is responsible for its return to the library from which it was withdrawn on or before the **Latest Date** stamped below.

Theft, mutilation, and underlining of books are reasons for disciplinary action and may result in dismissal from the University.
To renew call Telephone Center, 333-8400

UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY AT URBANA-CHAMPAIGN

OCT 10 1990

MAY 28 1991

L161—O-1096

T. Pevakov
325.2477
R32d

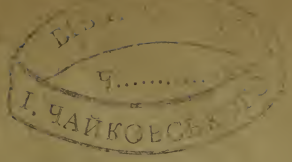

До відомости еміґрантів руських,

що їдуть до держави Парана в Бразилії.

---

1. Чи їхати до Бразилії?

Кого голод не випихає з рідного краю, най не їде до Бразилії, бо там нема раю; і при першій рускій кольонїзації 1895 р. ряди бразильскі не додержали своїх обіцянок, а більше як 10.000 Русинів померло в Бразилії до двох літ.

До Бразилії, а властиво до краю Парана́ най лиш їде той, хто тут не має нічо до страченя. І лише сильні, здорові, можуть мати надію на добробут, бо особливо в початках треба сильно працювати. Всї річи крім поживи є там дуже дорогі, 2—3 рази дорожші, як в Галичинї. А що має ся на продаж, годї продати, бо за мало желїзниць.

Хто-ж наважив ся їхати до Бразилії, най уважає на то, що дальше кажемо:

2. Хто може їхати?

Лиш рільники, що ще не мають 60 літ, не заражені египським запаленєм очий і другими заразливими хоробами, здорові на умі, не кримінальники, не жебраки і не волоцюги.

3. Чи самостійні жінки дістануть вільний перевіз через море аж на кольонїю руску в Паранї і чи дістануть ґрунт на виплат?

UNIVERSITY OF
ILLINOIS LIBRARY
AT URBANA-CHAMPAIGN

Ні! Однакже мущини і жінки, що мають над 60 літ і нездібні до праці, зістануть приняті яко еміґранти в Парані тільки тоді, як прибудуть з родинами, або як їдуть до Парани, щоби там злучити ся з своїми родинами. Ті особи мусять взяти з собою листи від свояків з Парани — на доказ, що они мають свояків в Парані. Ті листи мають показати комісареви бразильскому в Бремен і в Паранаґуї.

4. Де нова руска кольонія має утворити ся в Парані?

Коло Прудентополїс і має називати ся „Бом жардінь“ або „Міґуель Кальмон“.

5. Чиїм і яким коштом їде ся?

З родинного села їде ся аж до пристани морскої „Бремен“ своїм коштом. Крім того треба зараз переслати гроші під адресою Ф. Міслєр в Бремен долученим пе-
1) реказом заграничним за кожду дорослу особу 7 кор. 50 сот., за діти від 3 до 12 літ 3 кор. 75 сот. — діти низше 3 літ не платять нічо — а то за харч, мешкане в Бремен і за відобране пакунків з желїзниці в Бремен і надане їх на корабель. Всї другі еміґранти Русини, що не їдуть під охороною Руского Товариства сьв. Рафаїла у Львові мусять платити замість 7 кор. 50 сот. — 15 кор. а замість 3 кор. 75 сот. — 7 кор. 50 сот. Наше Товариство удавало ся до фірми перевозової Norddeutscher Lloyd в Бремен, щоби не платити тих 15 кор. і 7 кор. 50 сот. Міслєрови. Однакже N. d. Lloyd (Дирекция) відповіла, що не видає вільних карт корабельних і що Міслєрови належать ся ті гроші. Тоді удало ся наше Товариство до Ф. Міслєра о знижку тих гроший і він знижив для тих еміґрантів Русинів, що їдуть під нашою охороною, належитість на половину ціни.

6. Що коштує білєт желїзничий зі Львова до Бремен?

За білєт до границї австрийскої в Осьвенцїмі 3-ою клясою, а від границї пруской до Бремен 4-ою клясою треба заплатити 32 кор. 60 сот. Діти низше 4 літ не платять в Австрії нічо. Діти від 5 до 10 року платять в Австриї половину.

Котрий еміґрант буде мав сьвідоцтво, що їде яко еміґрант до Бразилії і що є бідний, то той може дістати для себе і для родини білет на двірци у Львові на австрийску желїзницю за пів цїни.

7. „Зголошенє до подорожи“, єго виповненє, долучене в двох примірниках 2) 3). 2) 3)

Зараз по одержаню сеї відозви має кождий голова еміґруючої родини виповнити і переслати зголошенє. В зголошеню мають бути виписані: голова родини і всї, що з нею їдуть, їх вік, їх стан (чи жонатий), їх званє (рільник), як посвоячений з головою родини, кілько пакунків має і так приміром: 1. Іван Грицїв, 52 лїт, жонатий, рільник, голова родини, 10 пакунків. 2. Катарина Грицьова, 45 лїт, замужна, рільничка, жена. 3. Василь Грицїв, 25 лїт, женатий, рільник, син, 5 пакунків. 4. Олена Грицїв, 20 лїт, замужна, рільничка, жена Василя (як 3). 5. Анна Грицїв, 22 лїт, стану вільного, рільничка, (донька Івана (1). 6. Николай Малий, 30 лїт, вдовець, рільник, зять Івана Грицьова (1), 5 пакунків. 7. Василь Малий, 1 рік, внук Івана Грицьова. 8. Марія Грицьова, 72 лїт, вдовиця, мати Івана Грицьова, 2 пакунки.

Оден примірник того зголошеня треба зараз відослати в коперті долученій під 4) під адресою: 4)
„Herrn F. Missler in Bremen“, Bahnhofstrasse N. 30. Лист залїпити і налїпити марку почтову на 10 сотиків.

Другий примірник того зголошеня написати так само, як перший і сховати для себе, щоби виказати в разї потреби, що стоїте під охороною Руского Товариста сьв. Рафаїла у Львові.

8. Як гроші, належні Міслєрови, вираховати і посилати?

Рівночасно із висланєм зголошеня Міслєрови в Бремен належить вираховати, кілько гроший належить ся Міслєрови і ту суму належить виписати в марках і переслати на долученім під 1) переказї заграничнім під 1)
адресою: „Herrn F. Missler in Bremen. Bahnhofstrasse N. 30“ — а рецепіс добре переховати. Як раховати гроші, і як виписовати в марках, покаже ся на примірі:

Як їде з головою родини 5 осіб висше 12 літ, 3 особи висше 3 літ до 12 літ, а 2 особи низше 3 літ, то рахує ся так: 5 × 7 кор. 50 сот. = 37 кор. 50 сот. — 3 × 3 кор. 75 сот. = 11 кор. 25 сот. За 2 особи до 3 літ не платить ся нічо. Отже-ж треба разом післати Міслєрови 48 кор. 75 сот. Але на переказї не можна писати 48 кор. 75 сот.; тілько мусить ся написати, кілько пруских гроший т. є. марків посилає ся, хоть надає ся на почтї наші гроші. Одже-ж на почтї зложите 48 кор. 75 сот. Почтовий уряд вирахує, кілько то марків є і тоди ви випишете ту суму в марках на переказї, а рецепіс на надані гроші переховати. (Якже би де на почтї не вміли вираховати, кілько то марків посилає ся нашими грішми, то вирахуєте самі так: 7 кор. 50 сот. то є 6 марків 36 фениґів, а 3 кор. 75 сот. то є 3 марки 18 фениґів. Одже-ж 37 кор. 50 сот. буде становити 31 марків 80 фениґів, а 11 кор. 25 сот. буде становити 9 м. 54 ф. — разом отже випишете на переказї 41 марків 34 фениґів).

9. Хто буде мусїв платити Міслєрови 15 кор. замість 7 кор. 50 сот., а 7 кор. 50 сот. замість 3 кор. 75 сот.

Ті, що не будуть мати „Зголошеня до подорожи“ з стампілїєю нашого Товариства будуть мусїли платити Ф. Міслєрови в Бремен, щоби одержати вільну карту корабельну — 15 корон за особу висше 12 літ, а 7 кор. 50 сот. за дїти від 3 літ до 12 літ.

10. Пакунки.

Річи належить зараз пакувати в міцні скринї (як мож окуті обручами бляшаними), або в міцні куфри, або в міцне полотно. На самій скринї, або на самім полотнї — а не на папері — виписати латиньскими буквами: імя і назву властителя і кольонїю, де пакунок йде — наприклад: Iwan Hryciw — Prudentopolis. Великі тлумоки, великі скринї або великі куфри, або сїчкарню або плуг найлїпше вислати зараз до найблизшої стациї желїзничої яко звичайний фрахт із заграничним листом фрахтовим желїзничим: „Internationaler Eisenbahntransport. Frachtbrief. Gewöhnliche Fracht“. Той лист фрахто-

вий з дуплїкатом спровадить кожда стация желїзнича, як не має на складї. Адресу на тім листї випишіть: „An den Norddeutschen Lloyd — Gepäckabteilung — in Bremen“. Ту адресу треба виписати в листї і на дуплїкатї. Далїй треба виписати в листї і на дуплїкатї в рубрицї: „Empfangstation“: Bremen. Hauptbahnhof — а в рубрицї: „Angabe der anzuwendenden Tarife und Routenvorschrift“: Zur Ausfuhr über See nach Paranaguá 6/6 1908. А вкінци подати докладну свою адресу на листї і на дуплїкатї. Фрахтовий лист йде з пакунками фрахтовими до Бремен; а дуплїкат листу фрахтового має еміґрант сховати, щоби міг при помочи Міслєра в Бремен свої пакунки фрахтові відобрати і на корабель за новим рецепісом надати. В корабельнім рецепісї має бути уміщено, кілько пакунків корабель відобрав від еміґранта.

Не зволїкати з висланєм фрахтів, бо йдуть з Галичини до Бремен 3 тижнї. А фрахт висланий яко „Eilgut“ коштує 3 рази тільки, що звичайний фрахт, а яко „Reisegepäck“, що веде ся з собою в возї пакунковім ще дорозший. Пакунки мусять з еміґрантом тим самим кораблем їхати, котрим їде еміґрант, інакше їх инший корабель не прийме.

Які річи брати, було описано в нашій першій відозві: „Чи добре є Русинам до Бразилії їхати?“ Там читайте!

Пакунки можуть бути або ручні, як: валїзи, малі куферки, малі тлумоки, малі коші з поживою, торби не великі, котрі то річи можна з собою брати до ваґону на желїзницї, або коло свого ліжка на корабли, — або фрахти, що посилає ся желїзницею на корабель.

II. Які сьвідоцтва треба з дому взяти?

а) Витяг метрикальний для цїлої родини на однім стемплю на одну корону; б) Сьвідоцтво моральности і посьвідченє, що еміґрант є рільник, що є здібний до працї, що переселює ся до Бразилії і що є бідний. Ті два остатні посьвідченя є на то потрібні, щоби у Львові дістати для еміґранта і єго родини білєт за половину цїни на желїзницї австрийскій. Всї ті посьвідченя під б) може дати зверхність громадска на однім папери.

12. Чи треба пашпорти?

Мущини по 50 році житя і жінки без огляду на вік не потребують пашпорту. Вистане для них сьвідоцтво моральности, або шкільне, або витяг метрикальний.

Всї другі мущини мусять виказати ся в остатній стациї австрийскій в Осьвенцїмі одним з отсих документів: а) пашпортом виставленим на подорож до Бразилії або б) доказом заплаченя військової такси або посьвідченем увільненя від її плаченя, або в) відправи з військової служби (Abschied), або г) пашпортом загального ополченя (Landsturmpass). Парібків від 18 до 24 лїт не пустять через австрийску границю в Осьвенцїмі. Они могуть іти з книжочкою робітничою на роботу до Німеччини. Перша більша стация пруска є Мисльовіц. Тут задержить ся потяг пів дня.

13. Вільна карта корабельна.

Як Міслєр дістане гроші (глянь цифри 5 і 8), зараз пришле вільну карту корабельну для тих членів родини, котрі є вписані на зголошеню (як цифра 7). Хто дістане вільну карту корабельну для себе і для тих членів родини, що виписані на картї, тодї доперва буде мати вільний перевіз морем з Бремен аж до Паранаґуа́ в Парані, а звідти желїзницею і возами на місце кольонії, яку хто собі вибере.

14. Донесенє до Товариства сьв. Рафаїла, кілько осіб їде до Бреми 1. червня 1908?

Зараз по одержаню вільної карти корабельної має кождий голова родини написати на кореспондентцї під адресою: „Руске Товариство сьв. Рафаїла у Львові, ул. Коперника 36“: Їде нас осіб — приміром — 8 дня 1. Червня 1908 зі Львова до Бреми. Іван Гриців з Лучинців, о. п. Путятинцї.“ — Конче треба Товариству сьв. Рафаїла завчасу знати, кілько еміґрантів поїде 1. Червня 1908 зі Львова до Бремен, щоби замовити в Дирекциї желїзницї потрібні для еміґрантів ваґони на той день.

15. Чи брати харч на дорогу?

На кождий спосіб треба взяти харч на дорогу що найменше на 2—3 дни підчас побуту у Львові і на дорозі до Бремен для цілої родини. А нічо не зашкодить, як ся і на дальше лишить.

16. Коли Русини-еміґранти мають до Львова приїхати, щоби до Бремен відїхати?

Дня 1. Червня 1908 в понеділок перед полуднем, а ще ліпше рано, щоби в час купити білєти і може ще великі пакунки надати.

17. Де мають ся Русини-еміґранти 1. Червня 1908 у Львові згромадити?

Коло головного двірця на пляцу по лївій стороні від вїзду.

18. Де і куди мають Русини білєти куповати?

Як лиш еміґранти-Русини приїдуть до Львова, най зараз ідуть на головний дворець, де для них будуть каси отворені. Най там купує кождий голова родини білєти зі Львова до Бреми впрост для себе і для всїх тих, що з ним їдуть. Най жадають білєти для Австриї 3 тою клясою, для Німеччини 4-тою клясою. Як має з собою такі великі пакунки, що не можна їх з собою брати до ваґона яко ручні, то най надасть на двірци львівскім яко пакунок до Бремен, що з ним разом повезе ся в возї пакунковім.

19. Хто хоче мати знижку при купнї білєтів?

Хто має сьвідоцтво, що їде яко кольоніст до Бразилії і що є бідний, платить на австрийскій желїзниці половину білєту.

20. Чи можуть еміґранти всїдати на стациях межи Львовом а Ярославом?

Лишень тодї, як найдальше до 20. Мая 1908 повідомлять Руске Товариство сьв. Рафаїла у Львові, на ко-

трій стациї всїдають, бо інакше потяг не задержить ся на тій стациї.

21. Як хто зараз не пішле „зголошеня“ і „гроші“ Міслєрови до Бреми, що стане ся?

Хто зараз не пішле зголошеня і гроший до Бреми, той не поїде тепер разом з другими Русинами 1. Червня с. р. і може стати ся, що як приїде пізнїйше сам до Парани, то не осяде на кольонїї разом з Русинами, лиш з ворожими чужинцями.

22. Коли еміґранти виїзджають зі Львова до Бреми?

В понедїлок 1. Червня с. р. по полудни (а може вечером) відїде потяг з еміґрантами-Русинами, що під охороною Товариства сьв. Рафаїла стоять, зі Львова до Бреми.

23. Хто має провід в дорозї зі Львова до Прудентополїс?

П. Осиф Мартинович з Мечищова. До помочи єму доданий п. Сімеон Ковальчук з Кокошинець.

24. Приїзд до Бремен.

Тут зголосить ся на двірци при приїздї еміґрантів Ф. Міслєр, заступник перевозової фірми Norddeutscher Lloyd, що заведе еміґрантів до мешкань, в котрих будуть мешкати, доки не відїдуть кораблем 6. Червня с. р., де затім будуть ночовати і де дістануть за уплачені вже гроші харч. При помочи Ф. Міслєра повідбирають еміґранти на підставі листів фрахтових, котрі кождий еміґрант має ховати і пильновати, свої пакунки, що давнїйше прийшли з желїзницею, і що разом з еміґрантами прийшли, — і нададуть на корабель, котрим наші еміґранти поїдуть, і котрий вкаже Ф. Міслєр. Від корабля дістане кождий еміґрант посьвідку, кілько пакунків надав на корабель, і тілько на підставі тої посьвідки, котру треба добре переховати, еміґрант відбере собі свої пакунки в пристани параньскій Паранаґуа.

25. Хто ми є?

Як вас хто запитає, що ви за люде, маєте відповідати: „Я є Русин або я є Русинка з Австриї, з Галицкої Руси або з Галичини“.

26. Комісар еміґрацийний бразильский в Бремен.

Кождий еміґрант має з своєю родиною станути перед тим комісарем, котрого Ф. Міслєр вкаже, і показати єму свої папери. Той комісар має право еміґранта не приняти, як еміґрант не має условин до принятя, — а коштом Ф. Міслєра вертає еміґрант назад до Галичини (на то вже мають вистарчити уплачені наперед гроші 7 К 50 с. і 3 К 75 с.).

27. Що має еміґрант казати комісареви бразильскому еміґрацийному?

Що їде яко рільник на нову кольонїю „Бом Жардінь“ звану також „Міґуель Кальмон“, коло Прудентополїс в державі „Парана́“.

28. Вимінюванє гроший.

В Бремен треба виміняти гроші австрийскі на гроші бразильскі при помочи Ф. Міслєра, а не в Бразилїї, бо в Бразилїї ошукують і дають фалшиві банкноти.

29. Які є гроші бразилїйскі?

Більший гріш бразилїйскій називає ся „мільрайс“.

Оден мільрайс має тисяч „райсів“.

Одна корона австрийска має около 625 райсів.

Оден мільрайс є около 1 корона 60 сотиків австрийских.

30. Міри бразилїйскі.

Оден метер бразильский рівнає ся метрови австрийскому.

31. Яким кораблем виїзджає ся, чиїм і коли виїзджають з Бреми наші еміґранти?

Корабель виїде з Бреми до Парани́ з нашими еміґрантами 6. Червня с. р. Корабель належить до пере-

возового товариства Norddeutscher Lloyd. Але як той корабель називає ся, нинька ще не знаємо, а Ф. Міслєр скаже, як називає ся.

32. Чи поїде корабель з еміґрантам-Русинами впрост до Паранй?

Бути може, що корабель, що з нашими еміґрантами виїде 6. Червня с. р. з Бреми, не завезе їх впрост до пристани „Paranagua“, але лиш до Ріо де Жанейро або до Сантос, і що в Ріо де Жанейро або Сантос треба буде пересїдати на иньший корабель. Тож най еміґранти з рук не дають посьвідки на віддане пакунків на корабель в Бремен, щоби їх не ошукано, бо в Бразилії люблять ошукати. Коли би в пристани „Paranagua“ не віддано еміґрантам всїх пакунків, то най то зголосять у комісаря бразильского еміґрацийного, що в Паранаґуа урядує, — а потому будуть доходити свого права і Norddeutscher Lloyd зверне їм шкоду, як посьвідку на надане річий на корабель будуть мати в своїх руках.

33. Приїзд до Ріо де Жайнеро (столиці Сполучених 21 Держав бразильских) і телєґрама до о. Шкирпана в Прудентополїс

Коли еміґранти-Русини приїдуть до Ріо де Жанейро, треба телєґрафічно повідомити о тім О. Шкирпана в Прутентополїс, щоби приготовив, що рускій кольонії є потрібне. Телєґрама має бути така: „Padre Marciano Szkyrpan-Prudentopolis. Jide (приміром) sto (?) rodyn ruskych. Martynowycz“. На телєґраму мусять ся зложити всї еміґранти. А висланєм телєґраму займе ся провідник еміґрантів: п. Осиф Мартинович з Мечищова.

34. Небезпека в Бразилії.

Треба уважати, щоби не дати ся бразильским аґентам дурисьвітам затягнути до 18 горячих держав бразильских, або до північної Паранй, де Русин скоро умер би. Зносне підсонє є лиш в державах полудневих Бразилії — а то в полудневій Паранї, в Санта Катаріна і в Ріо Ґранде до Суль. Русини осїдають тепер в полудневій Паранї коло старих руских кольоній: „Пруден-

тополіс“ і „Ріо Кляро“. Русини! Не ходіть осібняком, тілько осідайте всї разом. Тодї зможете побудовати в тих пустинях бразильских свою Церков і руску школу.

35 Приїзд до „Паранаґуа“.

Остатна пристань морска, до котрої заїдуть наші еміґранти, є Паранаґуа́ в Парані. Тут висїдають на сушу і мають пильновати, щоби корабель видав всї пакунки. З Паранаґуї будуть еміґранти коштом ряду параньского їхати зразу желїзницею а потому возами аж на нову кольонїю. Най уважають на свої пакунки; а в Прудентополїс най поступлять до Церкви і най просять Бога о дальшу опіку в їх новім житю. Тут повинні подякувати Ігуменови монастиря ОО. Василїянів о. Маркіяну Шкирпанови за се, що тілько 6 миль від Прудентополїс винайшов і забезпечив для них нову кольонїю, котра буде відповідна.

36. Комісар еміґрацийний параньский.

В містї Паранаґуа урядує комісар еміґрацийний держави Парана, переглядає папері на ново і узнає еміґрантів за кольонїстів, або не узнає. Тих, що не узнає, заверне назад до старого краю. А тї, що їх узнав за кольонїстів, поїдуть на руску кольонїю „Бом жардїнь“.

37. Чи дають ґрунта в Парані за дурно?

Нїт! Близь желїзницї або місць торгових дають 25 гектарів (до 45 морґів) ґрунту — звичайно праліса, де треба грубезні дерева стинати, корчовати, і доперва землю справляти. Подальше від місць торгових дають еміґрантови і до 50 гектарів на виплат до 5 лїт в річних ратах з долу. Батько, син жонатий, зять — можуть дістати — кождий осібно оден надїл, що зове ся „шакер“, по 25 гектарів і то побіч себе так, що всї ті ґрунта в купі будуть.

Також може еміґрант дістати готовий новий дім на своїм шакрі на сплату, як хоче. Але доріг на тій новій кольонїї нема.

38. Що ряд параньский ще обіцює?

Ряд параньский обіцює зараз на початку дати безплатно насіня, деревка овочеві і лісні, мотики, рискалї, фойси (рід джаґанів), і сокири. А крім того обіцює в перших 6 місяцях — рахуючи від дня поселеня — дати удержанє в той спосіб, що дасть еміґрантам в кольонії або близь неї три дни в тижни роботу, за що буде платити. А також обіцює ряд параньский в першім роцї безплатну пораду лїкарску і безплатні лїки. Як кольоніста не одержить дому на виплат, то ряд параньский дає безплатне мешканє близь кольонії — але лиш на оден рік. Ряд обіцює дати на виплат знаряди і машини конечні до цїлковитого розвою рільного господарства (пр. до корчованя лїса). Як котрий кольоніст буде мати на третій части свого надїлу винницї, огороди овочеві, культури лїсні, плоти, стодоли, шпіхлїрі і як заплатив перші три рати і як чесно жиє, то ряд опустить му сплату остатних двох рат і видасть єму остаточний декрет на власність ґрунту. На разї при обнятю кольонії дають тимчасовий декрет.

Чи ті всї обіцянки ряд параньский додержить, то є питанє.

А знаємо, що при першій кольонїзициї 1895 р. не додержав.

39. Як утворити нову кольонїю руску?

Самі Русини мусите о то дбати, щоби вам „шакри“ дали разом всїм Русинам в купі, і щоби не порозділювали вас чужинцями. Для того добре було би вам бути у купі, щобисьте з часом могли собі побудовати руску церков, руску школу, руску читальню із склепом і з касою і т. п. у тих пустинях, щоби вам так не було дуже тужно за рідним краєм.

40. Чи зараз брати ся до тяжкої працї?

Хто там поїде, най зараз бере ся до роботи, щоби по 6 місяцях не голодував. Рати річні треба докладно сплачувати, бо інакше платить ся 3% за рік від неуплаченої рати і влїзе ся в довги і в старокраєву біду.

41. Зворот коштів вільного перевозу через море?

Хто своїм коштом поїхав яко рільник на нові кольонії до Бразилії, той має право жадати до двох літ від ряду держави, в котрій осів, звороту коштів, що заплатив за карту корабельну і за пакунки (арт. 96. декресу з дати Ріо де Жанейро 19. цьвітня 1907. N. 6455).

42. Хто їде під охороною Товариства сьв. Рафаїла і має в руках зголошенє до подорожи з нашою стампілією, а буде потребовати в дорозї поради, той може удати ся до заступників Товариства сьв. Рафаїла.

В Бремен: „Pastor Prachar, Falkenstrasse 49, або до нашого сьвященика: о. Александра Павляка, — Philosophenweg 24.

В Ріо де Жанейро нема тепер заступника нашого Товариства; в разї потреби удати ся до нашого ц. і к. конзуляту (конзуль п. Николай Пост); або до нашого посольства (посол Ексц. ґраф Форґач).

В Сантос: Rev. Padre Hilscher (Cyriado) O. F. M.

В Паранаґуа: Rev. Padre Kallmann.

В Прудентополіс: як горі сказано О. Ігумен Шкирпан ЧСВВ.

43. Шахраї і деруни по дорозї і в Бразилії.

Жаден еміґрант най не вдає ся сам осібняком з чужинцями, щоби не впасти в які сїти і не понести шкоду. Вистерігати ся шахраїв і дерунів так по дорозї, як і в Бразилії.

44. Руска католицка Церков і рускі сьвященнки і учителї.

Русини! Не забувайте нїколи на Бога. Як вам Бог поможе загосподаровати ся, зараз побудуйте в своїй кольонії руско-католицку Церков. До Вашої відомости подає ся, що над 40.000 Русинів жиє в Паранї на так великій просторони, як руска Галичина і що для тих всїх Русинів греко-католиків є тілько всего чотирох руских сьвящеників, з котрих оден виїхав недавно на розказ сьв. Папского Престола в далеку Арґентину. Для того так діє ся, що — як пише п. Василь Валькович, руский

селянин, що осів 1895 р. в Жанґаді, де є 1500 Русинів, що на 12 літ чули Русини всего 12 (дванайцять) руских богослужень, що Русина, коли вмирає, нема кому висповідати і запричащати, і що з тої причини впадає нераз вмираючий Русин в розпуку. Русини побудовали на руских кольоніях Церкви, та не можуть допросити ся руских сьвящеників, бо рускі сьвященики не хотять з Галичини до Бразилії йти і не є в стані покрити великі кошти подорожи. Для того порадно є, що наколи до Бразилії поїдете і нову кольонію руску утворите, щобисьте не тілько вибудовали Церков і справили образи, книжки і ризи церковні і все, що до Церкви потрібно, але щобисьте також складали гроші на спроваджене з Галичини руского сьвященика і руского учителя.

45. Громада руско-українська.

Русини! Ніколи не забувайте, що ви є Русини-Українці, котрих є на сьвіті звиж 30 міліонів. Жийте чесно; глядіть все на свою гідність людску; думайте, а не будьте машинами, поштуркачами; працюйте і учіть ся і читайте; спроваджуйте собі все з старого краю і руско-українські книжки і руско-українські ґазети, бо ви маєте в своїй новій кольонії управляти самі собою. Отже-ж треба просьвітити ся, щоби знати, який ряд собі дати.

Най Бог Вас благословить!

Від Руского Товариства сьв. Рафаїла.

У Львові 29. цьвітня 1908.

Титко Ревакович.

З друкарні Наукового Товариства імени Шевченка
під зарядом К. Беднарського.

UNIVERSITY OF ILLINOIS-URBANA
3 0112 047074452